

انستیتو پاستور ایران و خدمت به انسانیت

Ehda.tums.ac.ir

بیش از یک قرن از تاسیس انستیتو پاستور ایران می‌گذرد و امروز در آستانه صد و پنجمین سالروز افتتاح رسمی این انستیتو در روز ۳۰ مرداد سال ۱۲۹۹ شمسی هستیم.

در روزگار پس از جنگ جهانی اول و در بحبوحه روزهای فقر، قحطی و شیوع انواع بیماری‌های عفونی مهلک و واگیردار در ایران، به دستور احمد شاه قاجار و با درایت و تلاش عبدالحسین میرزا فرمانفرما (نخست وزیر) و دکتر محمدحسین لقمان ادهم (رییس مدرسه طب) و همچنین همکاری دولت وقت فرانسه و رییس وقت انستیتو پاستور پاریس، در ۳۰ مرداد سال ۱۲۹۹ شمسی انستیتو پاستور ایران در شهر تهران تاسیس شد. هدف از ایجاد این انستیتو، کنترل بیماری‌ها و تامین سلامت و بهداشت جامعه بود و این انستیتو دهمین شعبه از شبکه بین‌المللی انستیتو پاستور در جهان بود و زیر نظر پزشکان و پژوهشگران انستیتو پاستور پاریس فعالیت می‌کرد.

عبدالحسین میرزا فرمانفرما

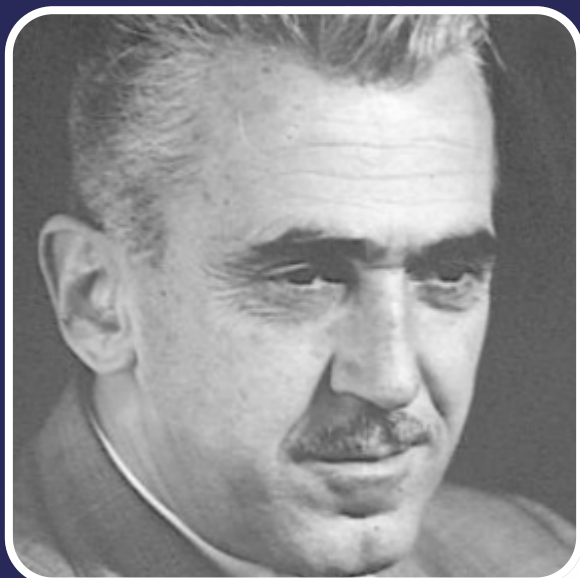
دکتر محمدحسین لقمان ادهم

”

دکتر ژوزف منار، دکتر کراندل و دکتر رنه لگرو، اولین روسای این موسسه در ایران بودند و فعالیت موسسه در سال‌های ابتدایی محدود بود.

انستیتو پاستور ایران در سال‌های ابتدایی کار

اما پس از جنگ جهانی دوم و از سال ۱۳۲۵ شمسی،
دکتر مارسل بالتازار به ریاست انستیتو پاستور برگزیده شد.
این سرآغاز تحول و جهش در کار این موسسه بود.

با تلاش وی و همکارانش، بخش‌های تحقیقات و توسعه و ساخت واکسن‌های مختلف و برنامه‌های کنترل و مبارزه با بیماری‌های واگیر در انستیتو سرعت گرفت و نه تنها در ایران بلکه در منطقه و کشورهای همسایه هم بسیاری از بیماری‌های عفونی خطرناک و واگیردار کنترل شدند.

مارسل بالتازار، پزشک و محقق فرانسوی، در ۱۳ فوریه سال ۱۹۰۸ میلادی در فرانسه متولد شد. پس از تحصیل پزشکی در پاریس، و سال‌ها کار و تحقیق بر روی بیماری‌های عفونی واگیر و دیگر مسایل بهداشتی در نقاط مختلف جهان، در سال ۱۹۴۶ میلادی (۱۳۲۵ شمسی) به ایران آمد و به مدت ۱۵ سال یعنی تا سال ۱۳۴۰ شمسی رییس انستیتو پاستور ایران بود. وی ساختارها و فعالیت‌های مختلف انستیتو پاستور ایران را متحول کرد. وی طراحی جدیدی برای انستیتو پایه‌ریزی کرد. علاوه بر تغییر در ساختار معماری و ساختمان و بخش‌های مختلف، تغییر ساختار علمی و پژوهشی انستیتو را در دستور کار خود قرار داد. وی وضعیت نظام سلامت کشور را که در آن دوران بسیار سخت و چالش برانگیز و در نقاطی از کشور مشکل ساز بود را سامان بخشید.

از جمله اقدامات وی، ایجاد پوشش ملی برای واکسیناسیون بر علیه بیماری آبله و سل بود که به وسیله یونسف و سازمان جهانی بهداشت مورد حمایت قرار گرفت، همچنین با مراکز تحقیقاتی دیگر کشورها همچون فرانسه، آمریکا و روسیه همکاری علمی ایجاد کرد. ایجاد مرکزی برای درمان و باز پروری بیماران مبتلا به جذام از دیگر اقدامات مهم بالتازار بود.

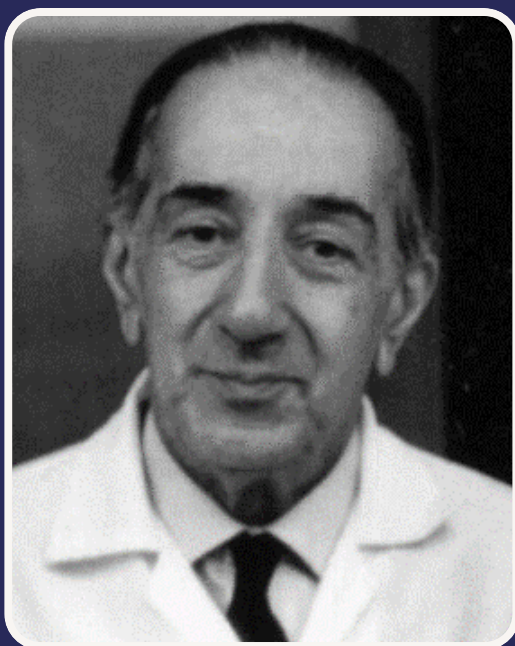
یکی از مهم ترین اقدامات او، بررسی و تحقیق درباره بیماری طاعون اپیدمیک در غرب کشور بود. با تلاش او و همکارانش طی سال های ۱۳۲۵ تا ۱۳۴۴ شمسی، اپیدمی های متعدد و خطرناک بیماری طاعون در استان های غربی کشور کنترل شد و صدها نفر از مرگ نجات یافتند. وی همچنین خدمات ارزنده ای در جهت درمان و پیشگیری از بیماری هاری در ایران انجام داد. دکتر مارسل بالتازار اول سپتامبر سال ۱۹۷۱ (۱۰ شهریور ۱۳۵۰ شمسی) در پاریس درگذشت.

از دیگر اساتید مشهور انستیتو پاستور ایران که تلاش زیادی در جهت ارتقای سطح بهداشت و سلامت جامعه انجام دادند می‌توان از

دکتر مهدی قدسی (۱۳۷۰ - ۱۲۷۸ شمسی)

دکتر محمود بهمنیار (۱۳۸۶ - ۱۲۹۸ شمسی)

دکتر یونس کریمی (۱۳۸۷ - ۱۳۰۸ شمسی) نام برد.

دکتر مهدی قدسی

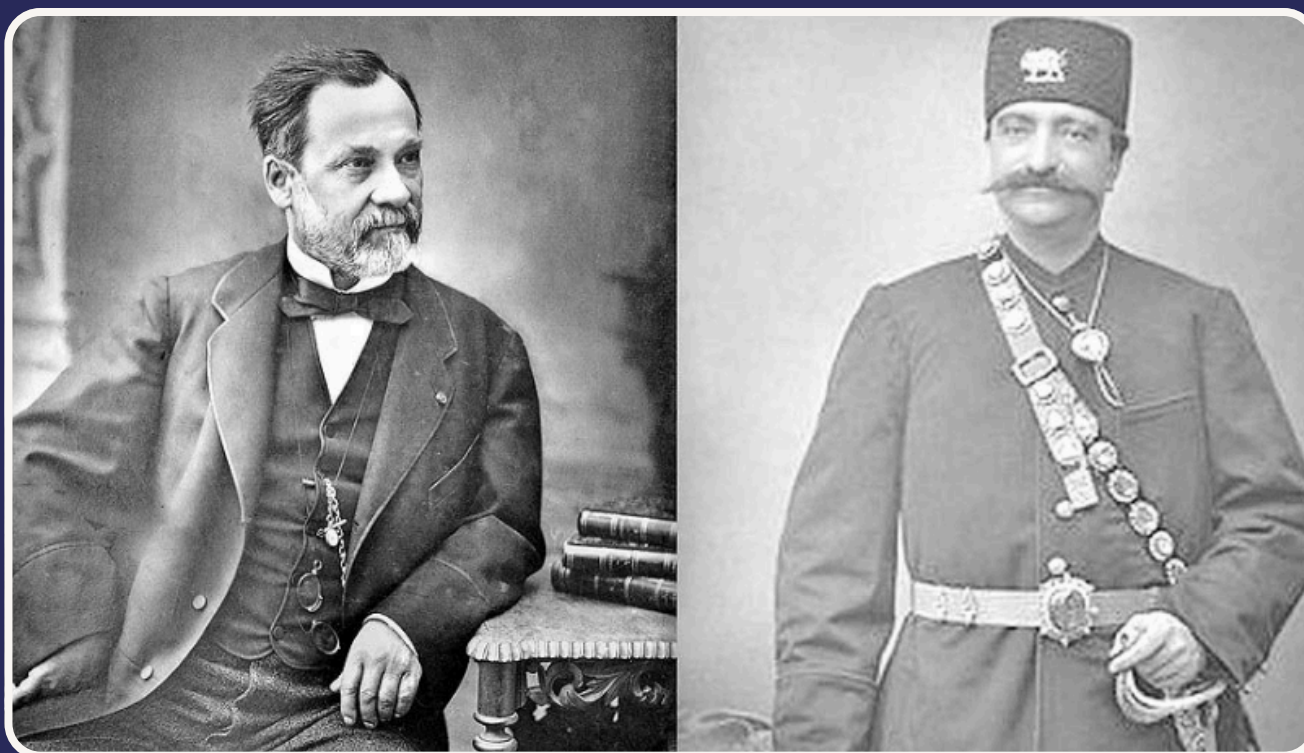
دکتر محمود بهمنیار

دکتر یونس کریمی

امروز، انستیتو پاستور ایران پس از گذشت بیش از صد سال همچنان به عنوان یکی از اجزای اصلی و برجسته مراقبت‌های بهداشتی، سلامتی و تحقیقاتی ایران محسوب می‌شود.

نکته جالب توجه دیدار ناصرالدین شاه قاجار با لویی پاستور در ۱۳۶ سال قبل است.

ناصرالدین شاه به نوشتن خاطرات روزانه خود اهمی جدی داشت و این کار را در سفرهای دور و درازش هم ترک نمی کرد. در سومین سفر فرنگستان خود و در خاطرات روز ۲ ذی الحجه سال ۱۳۰۶ قمری (۸ مرداد سال ۱۲۶۸ شمسی) آورده است :

" امشب پاستور معروف را که برای آدم سگ هار گاز گرفته، معالجه و علاج پیدا کرده است، دیدم. شرح احوال او را در روزنامجات خوانده بودم. حالا هم او را دیدم و با او خیلی صحبت کردم. می گفت معالجه این کار را خیلی خوب پیدا کرده ام. اما باید آدم سگ هار گرفته را زود بیاورند، خیلی معالجه اش مشکل است. مثلاً اگر در تهران یکی را سگ هار بگیرد بیاورند اینجا، خیلی معالجه اش مشکل است، به خصوص اگر دندان سگ هار به عصب گرفته و به خون رسیده باشد. که او را باید حتما بعد از دو سه روز بیاورند که معالجه شود والا مشکل است. مقصود این است که باید زود شروع به معالجه شود و طول نکشد. حالا پاستور در این جا مدرسه دارد و درس می گوید و مردم مشغول تحصیل این کار هستند. حقیقت این پاستور، خیلی خدمت به انسانیت کرده است. "

با یاد همه انسان هایی که برای خدمت به بشر تلاش کرده اند...

تهیه و تنظیم:

دکتر حسین شهزادی
فوق تخصص قلب کودکان
استادیار مرکز آموزشی تحقیقاتی و
درمانی قلب و عروق شهید رجایی

